

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ВАСИЛЕВ против СРБИЈЕ
(Представка број 48150/18)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

14. јануар 2025. године

Ова пресуда је правноснажна, али може бити предмет редакцијске измене.

У предмету Василев против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Одбора у саставу:

Peeter Roosma, *председник,*

Diana Kovatcheva,

Mateja Đurović, *судије,*

и Olga Chernishova, *заменица секретара Одељења,*

Имајући у виду:

представку (број 48150/18) против Републике Србије коју је 29. септембра 2018. године, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција”), Суду поднео држављанин Србије, господин Саша Василев (у даљем тексту: „подносилац”), рођен 1979. године и који живи у Босилеграду, а кога је заступао господин Н. Новковић, адвокат из Врања;

одлуку да се о притужби у вези са правом подносиоца на правичну расправу обавести Влада Републике Србије (у даљем тексту: „Влада”), коју заступа њена заступница, госпођа З. Јадријевић Младар, и да се остатак представке прогласи недопуштеним;

Запажања страна у спору;

Након већања на затвореној седници одржаној 3. децембра 2024. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

1. Представка се односи на наводну повреду начела контрадикторног суђења и начела једнакости оружја према члану 6. став 1. Конвенције у контексту управног поступка, у оквиру кога је подносиоцу полиција одузела дозволу за поседовање ватреног оружја на основу поверљивих информација које нису откривене.

2. Полицијска станица у Босилеграду је 1. јула 2015. године одузела подносиоцу дозволу за поседовање ловачке пушке, наводећи потребу да се заштити „лична и имовинска безбедност других лица”. Ова одлука је донета на основу безбедносне провере коју је спровела полиција.
3. Министарство унутрашњих послова је 5. октобра 2015. године одбило жалбу подносиоца против те одлуке, сматрајући је неоснованом. Министарство је даље тврдило да није било у обавези да открије оперативне извештаје и изворе информација на којима се спорна одлука заснива.
4. Подносилац је 28. новембра 2015. године покренуо управни спор пред Управним судом, тврдећи да одлука о одузимању дозволе за поседовање ватреног оружја није била адекватно образложена. Он је тврдио да је био спречен да делотворно учествује у поступку јер му није пружена могућност да оспори чињенице на којима се заснива одлука нити да поднесе доказе којима би побијао наведене разлоге за одлуку.
5. Као одговор на жалбу, Министарство унутрашњих послова је суду доставило изјаву, уз поверљиви досије који је садржао податке у вези са безбедносном провером. Суд је прегледао овај досије без присуства странака и није открио његов садржај подносиоцу.
6. Управни суд је 8. септембра 2016. године одбио тужбу подносиоца без одржавања јавне расправе. Изнео је своје мишљење да „природа спора није захтевала одржавање расправе уживо или посебно утврђивање чињеница”. Суд је такође одбацио тврдње подносиоца да није у могућности да делотворно учествује у поступку, наводећи законска ограничења којима се суду забрањује откривање или разматрање поверљивих информација у пресуди.
7. Уставни суд је 1. марта 2018. године одбацио уставну жалбу подносиоца.

ОЦЕНА СУДА

8. Влада је тврдила да подносилац није претрпео значајнију штету у смислу члана 35. став 3(б) Конвенције, јер је могао да прода спорну ловачку пушку која је, у сваком случају, имала ниску тржишну вредност, или алтернативно да исту онеспособи и задржи као трофејно оружје. Штавише, дозвола за поседовање ватреног оружја подносиоца би ионако била одузета након ступања на снагу новог релевантног законодавства. На крају, Влада је тврдила да је одузимање ловачке пушке само утицало на способност подносиоца да лови, те да стога није имало озбиљан негативан утицај на његов професионални или породични живот.
9. Подносилац је оспорио овај приговор и нагласио да је лов представљао значајан део његовог живота. Неспособност за лов га је лишила не само омиљеног вида забаве, већ и пријатељстава која је гајио кроз лов. Штавише, подносилац је нагласио да се вест да му је полиција одузела ловачку дозволу – услед навода да је представљао опасност по друге и њихову имовину – брзо проширила будући да је из малог места. То је довело до промене у ставу заједнице према њему, што га је на крају приморало да се пресели у други град.
10. Релевантна начела у погледу критеријума непостојања значајније штете, у смислу члана 35, став 3(б) Конвенције, недавно су сажета, између осталог, у предмету *X и др. против Ирске* (бр. 23851/20 и 24360/20, ст. 63–65, од 22. јуна 2023. године).
11. Враћајући се на предметни случај и посматрано сасвим одвојено од материјалних и животних аспеката ограничења које је наметнуто подносиоцу, приговор Владе се не може прихватити јер су право на контрадикторно суђење и начело једнакости оружја, по својој природи, од посебног значаја за правилно функционисање и правичност датог правосудног система. Отуда произлази питање општег интереса које се не може сматрати безначајним, или, следствено томе, као нешто што не заслужује разматрање основаности (видети, *mutatis mutandis*, *Јухас Ђурић против Србије*, број 48155/06, став 56, од 7. јуна 2011. године).
12. Имајући у виду горенаведено, Суд сматра да услов из члана 35. став 3(б) Конвенције, односно недостатак било какве значајније штете по подносиоца, није задовољен и да приговор Владе стога треба одбацити.
13. Суд констатује да притужба подносиоца није очигледно неоснована у смислу члана 35. став 3(а) Конвенције нити недопуштена по било ком другом основу. Према томе, она се мора прогласити допуштеном.
14. Општа начела која произилазе из судске праксе Суда у вези са правом на обелодањивање релевантних доказа у контексту права на правично суђење, у околностима упоредивим са предметним случајем, сажета су у предмету *Regner против Чешке Републике* [BV], број 35289/11, ст. 146–49, од 19. септембра 2017. године) и *T.G. против Хрватске* (број 39701/14, ст. 48–54, од 11. јула 2017. године).

15. Враћајући се на предметни случај, образложење због којег је полиција сматрала да подносиоцу треба одузети дозволу за лов је изнето на најопштији начин, односно без пружања било каквих детаља у вези са личном ситуацијом подносиоца (видети став 2. горе). Стога се не може рећи да је подносилац био обавештен уопште, а камоли довољно обавештен, о наводима који му се стављају на терет, а што би му омогућило да исте ефективно оспори – чињенично или правно (видети, *mutatis mutandis*, *Užkauskas protiv Литваније*, број 16965/04, став 50, од 6. јула 2010. године).

16. Штавише, у овим околностима, Управни суд је требало да посвети посебну пажњу током сопственог разматрања ствари како би обезбедио да његово доношење одлуке буде, колико је то могуће, у складу са захтевом контрадикторног поступка и начелом једнакости странака (видети *T.G. против Хрватске*, цитиран горе, став 52). Међутим, поменути суд је потврдио одлуку Министарства, и ништа не указује на то да је том приликом извршио сопствену независну процену поверљивих информација које су ускраћене подносиоцу (упоредити са предметом *Regner*, цитираним горе, став 20, *in fine*). Управни суд није пружио ни било какво оправдање зашто није, макар сажето, навео оптужбе које се стављају на терет подносиоцу (видети *Regner*, цитиран горе, став 160). Штавише, ни полиција ни домаћи суд нису тврдили да је ускраћивање релевантних информација било оправдано интересима као што су национална безбедност, заштита сведока од ризика од одмазде или потреба да се заштите поверљиве полицијске методе истраге (упоредити са предметом *Regner*, цитираним горе, ст. 20. и 148). Нису учињени било какви напори да се ублаже ограничења права подносиоца на једнакост оружја, као што је нуђење могућности подносиоцу да оспори конкретне оптужбе које произлазе из безбедносне провере или одржавањем јавне расправе (упоредити са предметом *Regner*, цитираним горе, став 18).

17. Имајући у виду све горе наведено, Суд налази да поступак пред Управним судом није укључио одговарајуће гаранције за заштиту интереса подносиоца и обезбеђивање правичног суђења, као што се гарантује чланом 6, став 1. Конвенције.

18. Сходно томе, дошло је до повреде ове одредбе.

ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

19. Подносилац је тражио износ од 5.000 евра (EUR) на име нематеријалне штете и износ од EUR 2.628 на име трошкова и издатака насталих пред домаћим судовима и трошкова и издатака насталих пред Судом.

20. Влада је оспорила ова потраживања.

21. Суд се овим путем позива на своју устаљену судску праксу у смислу да, када подносилац претрпи повреду права загарантованих чланом 6. Конвенције, он/она треба, колико је то могуће, бити стављен/а у позицију у којој би он/она био/била да нису занемарени захтеви те одредбе, и да би најприкладнији облик обештећења, у принципу, био понављање поступка ако би се то захтевало (видети, на пример и као најскорији пример праксе, *Ђурић против Србије*, број 24989/17, став 91, од 6. фебруара 2024. године).

22. Међутим, у вези са предметним случајем, Суд жели да констатује да члан 56. Закона о управним споровима из 2009. године прописује, између осталог, да ће се судски „поступак завршен правноснажном пресудом или решењем суда поновити” на захтев странке уколико став изнесен у накнадно донетој одлуци Европског суда за људска права у истој ствари „може бити од утицаја” на законитост предметног поступка. У члану 57. истог закона се, између осталог, даље наводи да се понављање поступка може тражити у року од шест месеци од дана објављивања одлуке Европског суда за људска права у „Службеном гласнику Републике Србије”, али и да се по протеклу пет година од „правоснажности судске одлуке” не може више тражити понављање поступка (*ibid.*, став 92).

23. Имајући у виду горе наведено, а нарочито временски аспект тога да ли би наведено понављање поступка било одобрено уколико би га подносилац затражио, Суд сматра да, у специфичним околностима предметног случаја, налаз о повреди Конвенције сâм по себи не може представљати довољну правичну накнаду за било какву нематеријалну штету коју је подносилац претрпео (*ibid.*, став 93).

24. Суд је такође мишљења да је подносилац, у сваком случају, засигурно претрпео одређену нематеријалну штету. Имајући у виду природу повреде утврђене у предметном случају и дајући своју процену на правичној основи, како се захтева чланом 41. Конвенције, Суд додељује подносиоцу износ од EUR 3.600 у вези с тим, заједно са било којим порезом који се може наплатити на тај износ.

25. Што се тиче потраживања подносиоца у погледу накнаде судских трошкова и издатака, Суд понавља да подносилац има право на накнаду трошкова и издатака само у оној мери у којој је доказано да су они стварно и нужно настали и да су такође били разумни у погледу њихове висине (видети *Ђурић*, цитиран горе, став 95). У

предметном случају, имајући у виду документацију у свом поседу и горенаведене критеријуме, Суд сматра да је разумно досудити подносиоцу представке износ од EUR 2.000, којим би се покрили трошкови и издаци по свим тачкама, као и било који порез који се може наплатити подносиоцу представке на тај износ.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. Проглашава представку допуштеном;

2. Утврђује да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције;

3. Утврђује

(а) да Тужена држава треба да подносиоцу исплати, у року од три месеца, следеће износе које треба претворити у националну валуту Тужене по стопи која се примењује на дан поравнања:

(i) износ од EUR 3.600 (три хиљаде и шест стотина евра), као и било који порез који се може наплатити подносиоцу, на име нематеријалне штете;

(ii) износ од EUR 2.000 (две хиљаде евра), као и било који порез који се може наплатити подносиоцу, на име судских трошкова и издатака;

(b) да, по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба исплатити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;

4. Одбацује преостали део захтева подносиоца за правичним задовољењем.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми 14. јануара 2025. године, у складу са правилом 77. ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Olga Chernishova

Заменица секретара

Peeter Roosma

Председник